

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Centru)

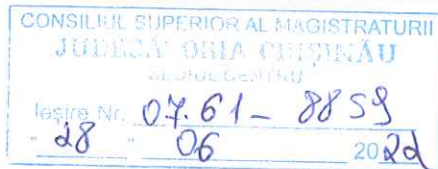
REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Centre)

mun.Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
avenue

Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Stefan cel Mare si Sfânt, 162

Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Curtea Constituțională a RM
Chișinău, Al. Lăpușneanu 28

Dosarul nr. 2-5119/20

Prin prezenta, Judecătoria Chișinău (sediul Centru), Vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate ridicată de reclamantul Turuta Eugeniu în cauza civilă nr. 2-5119/20 intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Turuta Eugeniu, Turuta Martin, Turuta Radu către Compania Google LLC privind protecția drepturilor de autor.

Anexă:

1. Sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate;
2. Încheierea instanței din 24.06.2022.

Judecător

MITROFAN Livia

Dosarul nr. 2-5119/20
nr. 2-200035710-12-2-12032020-1

ÎNCHEIERE

24 iunie 2022

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător
Grefieri

Livia Mitrofan
Lia Munjiu

examinând în ședință publică, la sediul instanței cererea depusă de Turuta Eugeniu cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 459 alin. (4) din Codul de procedură civilă,

CONSTATĂ;

Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află în examinarea cererea de chemare în judecată depusă de Turuta Eugeniu către Compania Google LLC cu privire la repararea prejudiciului moral și material

În cadrul ședinței de judecată reclamantul Turuta Eugeniu a înaintat cerere prin care a solicitat în temeiul art. 56, art. 12¹ ale Codului de procedură civilă, art. 135 din Constituție a solicitat sesizarea Curții Constituționale privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 459 alin. (4) din Codul de procedură civilă menționând că contravine prevederilor art. 16 alin. (2) din Constituție.

În conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- b) **excepția este ridicată de către una din părți** sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Astfel, instanța de judecată consideră că urmează să fie admisă cererea și să fie ridicată excepția de neconstituționalitate din următoarele considerente:

Procedura de ridicare a excepției de neconstituționalitate, condițiile de fond și de formă au fost stabilite de către Curtea constituțională prin hotărârea nr. 2 din 02 februarie 2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), care statuează că sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

În acest sens, Curtea Constituțională a hotărât că, în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu; - sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Cu privire la verificarea condițiilor de formă instanța de judecată menționează următoarele:

1) Instanța de judecată menționează că, se solicită verificarea constituționalității art. 459 alin. (4), or art. 135 alin. (1) lit. a) din Codul penal, prevede că, Curtea constituțională verifică constituționalitatea legilor.

2), 3) Excepția este ridicată la cererea participantului în proces.

4) Curtea Constituțională nu s-a pronunțat în privința constituționalității sau neconstituționalității 459 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Turuta Eugeniu, reclamant în proces, consideră că 459 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu corespunde cerințelor constituționalitate prin prisma clarității și previzibilității legii precum și contravin prevederilor art. 16 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, încălcând principiul egalității.

Reieșind din cele menționate supra și în conformitate cu art.12¹ din Codul de procedură civilă, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2017, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite cererea depusă de Turuta Eugeniu cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 459 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a art. 459 alin. (4) din Codul de procedură civilă

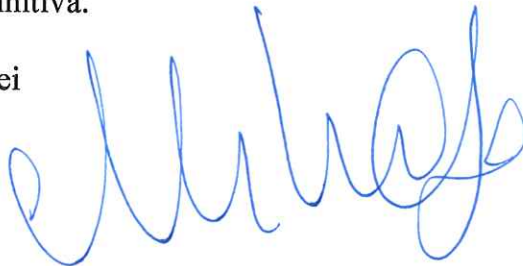
Se sesizează Curtea Constituțională privind controlul constituționalității prevederilor 459 alin. (4) din Codul de procedură civilă prin prisma corespunderii lor cu prevederile art. 16 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

Se expediază Curții Constituționale sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate art. 459 alin. (4) din Codul de procedură civilă prin prisma corespunderii lor cu prevederile art. 16 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.

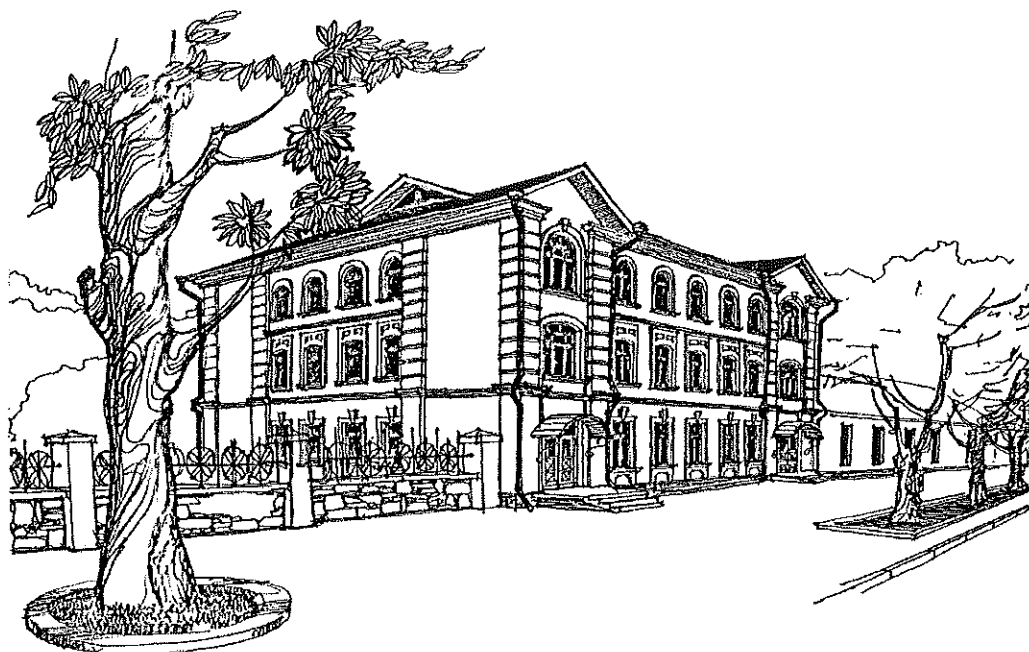
Încheierea este definitivă.

Președintele ședinței

Judecător

Livia Mitrofan

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**1. Nume Eugeniu****2. Prenume Turuta****Instanța de judecată:** instanța de fond**1. Denumirea instanței de judecată/sediu:-** Judecătoria Chișinău sediul Centru**2. Judecător/complet de judecată:** Mitrofan Livia**4. Adresa instanței de judecată:** mun. Chișinău, bd, Ștefan cel Mare și Sfânt 162**5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată:** 022-29-52-47, jcc@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun.

La data de 12 martie 2020 Turuta Eugeniu a depus cerere de chemare în judecată împotriva companiei Google LLC (SUA) cu privire la apărarea drepturilor sale de autor.

Cererea de chemare în judecată a fost repartizată în mod aleatoriu judecătorului Dagută Sergiu.

La 03 iunie 2021 în cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare coautorii Turuta Eugeniu, Turuta Martin Christian și titularul de drepturi de autor Turuta Radu au depus cerere de chemare în judecată precizată în care au solicitat:

1. Să fie constatată încălcarea drepturilor patrimoniale de autor (responsabil-compania Google LLC) ale coautorilor Turuta Eugeniu, Turuta Martin Christian și titularului de drepturi de autor Turuta Radu la valorificarea operelor:

Active SMD components marking codes, 2007 edition;

SMD codes. Active SMD semiconductor components marking codes, 2012 edition;

SMD codes. Active SMD semiconductor components marking codes, 2014 edition, prin plagierea - reproducerea ilegală a conținutului și distribuirea acestora prin intermediul aplicației (bazei de date) "smd codes" pe pagina web:

https://play.google.com/store/apps/details?id=smd_codenet.alex1001000r&hl=en_US;

2. Ținând cont de prețul de vânzare (mărimea remunerației de autor) pentru fiecare exemplar de carte (operă) dreptul de autor asupra cărora se încalcă și de numărul de valorificări ilegale prin intermediul aplicației (bazei de date) "smd codes" pe pagina web:

https://play.google.com/store/apps/details?id=smd_codenet.alex1001000r&hl=en_US (responsabil- compania Google LLC), în conformitate cu art. 63 alin. (2) lit. b) al Legii 139 din 02.07.2010, pentru încălcarea drepturilor patrimoniale de autor ale coautorilor Turuta Eugeniu, Turuta Martin Christian și titularului de drepturi de autor Turuta Radu (dreptul exclusiv la valorificarea operelor, inclusiv prin reproducere, import, distribuire și punere la dispoziție în regim interactiv), să fie încasat din contul companiei Google LLC în beneficiul coautorilor Turuta Eugeniu, Turuta Martin Christian și titularuli de drepturi de autor Turuta Radu venitul ratat suportat:

Active SMD components marking codes, 2007 edition - 100000 valorificări x 16 Euro = 1600000 (un milion șase sute mii) Euro;

SMD codes. Active SMD semiconductor components marking codes, 2012 edition - 100000 valorificări x 25 Euro = 2500000 (două milioane cinci sute mii) Euro;

SMD codes. Active SMD semiconductor components marking codes, 2014 edition - 100000 valorificări x 22 Euro = 2200000 : 100 x 96 (96%) = 2112000 (două milioane una sută douăsprezece mii) Euro,

total 6212000 (șase milioane două sute douăsprezece mii) Euro.

3. În conformitate cu art. 65 al Legii 139 din 02.07.2010, pentru încălcarea drepturilor de autor să fie obligată compania pârâtă Google LLC să publice pe cheltuiala sa pe site-ul său <https://play.google.com> hotărârea judecătorească integrală în limba engleză timp de 6 luni.

Având reședința în Richmond Hill, provincia Ontario, Canada, în cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare coreclamantii Turuta Martin și Turuta Radu au solicitat examinarea cauzei în lipsă.

După convocarea primei ședințe de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare judecătorul Daguță Sergiu a fost transferat la Curtea de Apel Chișinău, iar dosarul a fost repartizat în mod aleatoriu judecătoarei Mitrofan Livia.

Conform art. 459 alin. (4) al Codului de procedură civilă al Republicii Moldova instanța sesizată urmează să verifice **din oficiu** competența sa de a soluționa cauza cu element de extraneitate și, în cazul în care constată că nu este competentă nici ea și nici o altă instanță din Republica Moldova să refuze acceptarea cererii conform art. 169 alin. (1) lit. a) sau să înceteze procesul conform art. 265 lit. a).

În ședința de judecată din 06 iunie 2022 reclamantul Turuta Eugeniu a depus cererea de ridicare a excepției de constituționalitate în temeiul art. 12¹ din Codul de procedură civilă în privința art. 459 alin. (4) Cod de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003 după cum urmează:

a) obiectul excepției - lege organică - intră în categoria actelor prevăzute de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți (reclamant);

c) prevederile contestate ale art. 459 alin. (4) Cod de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003 urmează să fie aplicate la soluționarea cauzei de către instanța de judecată pentru a constata din oficiu competența sa de a soluționa cauza cu element de extraneitate;

d) nu există nici o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect controlul constituționalității art. 459 alin. (4) Cod de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003.

C. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare controlul constituționalității sintagmei "**refuză acceptarea cererii conform art. 169 alin. (1) lit. a) sau încetează procesul conform art. 265 lit. a)**" al art. 459 alin. (4) al Codului de procedură civilă al Republicii Moldova Nr. 225, data intrării în vigoare 30.05.2003, în următoarea redacție:

(4) Instanța sesizată verifică din oficiu competența sa de a soluționa cauza cu element de extraneitate și, în cazul în care constată că nu este competentă nici ea și nici o altă instanță din Republica Moldova, **refuză acceptarea cererii conform art. 169 alin. (1) lit. a) sau încetează procesul conform art. 265 lit. a).**

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Articolul 4 (Drepturile și libertățile omului) alin. (1) al Constituției Republicii Moldova prevede că *dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.*

Articolul 8 (Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale) alin (1) al Constituției Republicii Moldova prevede că *Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-si bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.*

Articolul 16 (Egalitatea) alin. (1) și alin. (2) al Constituției Republicii Moldova prevede:

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20 (Accesul liber la justiție) alin. (2) al Constituției Republicii Moldova prevede:

(2) Nici o lege nu poate ingrădi accesul la justiție.

Norma legală supusă controlului constituționalității (sintagma "**refuză acceptarea cererii conform art. 169 alin. (1) lit. a) sau încetează procesul conform art. 265 lit. a)**" al art. 459 alin. (4) al Codului de procedură civilă al Republicii Moldova) trebuie să fie conformă tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și să respecte prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului.

Observăm că norma legală supusă controlului constituționalității (sintagma **refuză acceptarea cererii conform art. 169 alin. (1) lit. a) sau încetează procesul conform art. 265 lit. a)** al art. 459 alin. (4) al Codului de procedură civilă al Republicii Moldova) contravine în mod direct art. 8 alin (1), art. 20 alin (2) din Constituției Republicii Moldova și art. 6 §1 al Convenției europene a Drepturilor Omului, deoarece limitează accesul la justiție.

Aplicarea prevederilor legale ale art. 459 alin (4) CPC supus controlului constituționalității încalcă prevederile art. 16 (Egalitatea) alin. (1) și (2) ale Constituției Republicii Moldova, discriminând persoanele în situații juridice similare.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție.

Art. 459 alin. (4) CPC acordă instanței de judecată prerogativa să constate printr-o încheiere competență jurisdicțională în examinarea litigiilor cu element de extraneitate, și, în cazul în care constată că nu este competentă nici ea și nicio altă instanță din Republica Moldova să refuze acceptarea cererii conform art. 169 alin. (1) lit. a) sau să înceteze procesul conform art. 265 lit. a).

În realitate, în cazul constatării lipsei de competență jurisdicțională, prin aplicarea prevederilor 169 alin. (1) lit. a) sau art. 265 lit. a) - refuzul acceptării cererii de chemare în judecată sau de încetare a procesului nu se face din motivul că **instanța nu este competentă să examineze litigiul**, dar se face din motivul că **cererea nu urmează a fi judecată în instanță judecătorească în procedură civilă sau cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă**:

Art. 169 CPC (Refuzul de a primi cererea de chemare în judecată)

(1) Judecătorul refuză să primească cererea de chemare în judecată dacă:

a) cererea nu urmează a fi judecată în instanță judecătorească în procedură civilă;

Art. 265 CPC (Temeiurile de încetare a procesului)

Instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care:

a) cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă;

Așadar, prin încheierea de declinare a competenței jurisdicționale, instanța acordă litigiului un statut specific "**de a nu fi judecat în procedură civilă**", indiferent de faptul dacă litigiul **în realitate urmează a fi judecat în procedură civilă**. Astfel chiar și în cazul în care litigiul **este** pasibil de a fi examinat în procedură civilă, instanța de judecată printr-o procedură formal prevăzută de lege, acordă litigiului o caracteristică (un statut) pe care acesta nu îl posedă, îngrădind astfel reclamantului (reclamantilor) din dosar accesul la justiție și prin urmare încălcând prevederile art. 20 alin (2) din Constituția Republicii Moldova și art. 6 §1 al Convenției europene a Drepturilor Omului, care, la rândul său reprezintă un tratat internațional la care Republica Moldova este parte.

Mai mult ca atât, în situația în care încheierea, prin care instanța de judecată își declină competența jurisdicțională devine definitivă, (prin neatacare sau datorită deciziei instanței ierarhic superioare, prin care este respins recursul și menținută încheierea primei instanțe), statutul litigiului prin care acesta **nu urmează a fi judecat în procedură civilă** devine definitiv, neexistând nici o procedură legală de remediere sau modificare a acestui statut, chiar și dacă ulterior se va demonstra (inclusiv prin decizia unei instanțe internaționale) că încheierea instanței de fond (sau de recurs) este eronată sau ilegală.

Aplicarea prevederilor art. 459 alin. (4) CPC crează confuzii majore în procedura ulterioară de adresare conform competenței alternative către instanțele competente din străinătate să judece litigiul, referitor la care instanțele din Republica Moldova și-au declinat competența.

Într-adevăr, art. 464 (Efectele hotărârilor judecătorești străine) CPC prevede:

(1) Instanța judecătorească a Republicii Moldova refuză să primească cererea spre examinare sau dispune încetarea procesului pornit dacă există o hotărâre în litigiul dintre aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeuri, pronunțată de o instanță judecătorească a unui alt stat cu care Republica Moldova a încheiat tratat internațional în care se stipulează recunoașterea și executarea reciprocă a hotărârilor judecătorești sau când recunoașterea și executarea hotărârilor se efectuează pe principiul reciprocității.

Or conform tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte sau principiului reciprocității, instanțele judecătorești al unui alt stat, în care conform competenței ar urma să se adreseze reclamantul, va refuza primirea cererii sau va înceta procesul pornit, dar nu din motivul de lipsă a competenței jurisdicționale, ci din motivul existenței unei hotărâre irevocabile în litigiul dintre aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeuri, pronunțată de o instanță judecătorească din Republica Moldova, prin care s-a constatat că **litigiul nu urmează a fi judecată în instanță judecătorească în procedură civilă și care are puterea de res judicata**. În atare situație nicio instanță din altă țară nu va accepta spre examinarea o cerere, deja examinată în Republica Moldova.

Aplicarea art. 459 alin. (4) CPC crează situații în care o eventuală eroare judiciară a încheierii judecătorești sau a deciziei instanței de recurs naționale, constatată de către o instanță internațională, să nu poată fi corectată prin revizuire.

Chiar și în cazul existenței sau apariției temeiurilor legale, prin care se va demonstra că încheierea instanței de fond și/sau decizia instanței de recurs sunt eronate, este imposibilă remedierea prin revizuire a stării de fapt.

Astfel conform art. 459 alin. (4) CPC declinarea competenței jurisdicționale în litigii cu element de extraneitate a instanțelor Republicii Moldova se finalizează prin încheiere judecătorească. Conform art. 269 alin. (1) CPC *dispozițiile primei instanțe sau ale judecătorului prin care cauza nu se soluționează în fond se emit în formă de încheiere*. Prin urmare examinarea competenței jurisdicționale în litigii cu element de extraneitate are loc fără examinarea fondului cauzei. Iar art. 446 alin. (2) CPC dispune în mod expres:

(2) Încheierile de încetare a procesului conform art. 265 lit. c) și d), precum și cele prin care se respinge acțiunea ca fiind tardivă conform art. 186¹ pot fi supuse revizuirii. Încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.

Astfel pe de o parte încheierea judecătorească de refuz în primirea cererii de chemare în judecată sau de încetare a procesului din motivul lipsei de competență jurisdicțională în litigii cu element de extraneitate produce efecte severe, deoarece *nu admite o nouă adresare în judecată a aceluiași părți cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri*, iar pe de altă parte nu poate fi supusă revizuirii, chiar și dacă prin decizia unei instanțe internaționale s-ar demonstra că încheierea (decizia instanței de recurs) este ilegală, sau dacă vor apărea temeuri certe de revizuire, prevăzute de legislația națională. Este, prin urmare, o altă modalitate de limitare a accesului la justiție

(încălcarea a prevederilor art. 20 alin (2) din Constituția Republicii Moldova și art. 6 §1 al Convenției europene a Drepturilor Omului).

Concluzia enunțată nu este doar teoretică. Spre exemplu, în cadrul examinării dosarului 2-3659/2017, obiect al examinării au fost încălcările drepturilor de autor ale reclamantului Turuta Eugeniu asupra a câtorva opere (cărți). Însă Turuta Eugeniu nu este singurul autor al operelor, acestea fiind create în coautorat cu Turuta Martin Christian, dreptul de autor al căruia se prezumă, deoarece numele lui apare pe copertele cărților. Extrase din cărți au fost prezentate instanței în calitate de probe, mai mult, instanței i-a fost prezentat un Act al executorului judecătoresc privind constatarea faptelor și a stărilor de fapt nr. 075-1458/2017 din 10 octombrie 2017, în care era menționat direct numele coautorului Turuta Martin Christian. Însă instanța de fond a omis să examineze din oficiu, astfel cum este prevăzut de art. 62 alin. 1 lit. a), alin 2) CPC, dacă, prin încheierea de declinare a competenței jurisdicționale doar în privința lui Turuta Eugeniu, nu s-a expus și nu a soluționat problema drepturilor coautorului Turuta Martin Christian. Același lucru a fost omis și de instanța de recurs, care, conform legii ar fi trebuit să remită cauza la reexaminare a procedurii contestate, deoarece prin încheierea atacată cu recurs instanța de fond a soluționat problema drepturilor unei persoane neantrenate în proces. În consecință, în conformitate cu art. 449 lit. c) CPC, în momentul când a aflat despre decizia instanței de recurs Turuta Martin Christian a înaintat cerere de revizuire la Curtea de Apel Chișinău. Cererea de revizuire a fost respinsă ca inadmisibilă de către Curtea de Apel Chișinău, iar încheierea Curții de Apel Chișinău fiind atacată cu recurs la Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție la rîndul său a fost menținută, recursul fiind restituit. Motivul-**încheierile judecătorești care nu se referă la fondul cauzei, precum și deciziile emise în privința acestora nu se supun revizuirii. În aceste cazuri, încheierile de inadmisibilitate a revizuirii nu se supun niciunei căi de atac.**

Atragem atenția că exemplul prezentat nu are drept scop critica încheierii primei instanțe sau deciziei instanței de apel, ci doar demonstrarea imposibilității revizuirii actelor judecătorești de dispoziție, prin care se constată lipsa de competență jurisdicțională în litigii cu element de extraneitate.

Aplicarea prevederilor legale ale art. 459 alin (4) CPC supus controlului constituționalității încalcă prevederile art. 16 (Egalitatea) alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, discriminând persoanele în dependență de locul de trai.

Art. 16 alin (2) din Constituției Republicii Moldova prevde în mod expres:

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Observăm că art. 16 alin (2) din Constituția Republicii Moldova interzice în mod direct diferențierea nelegitimă, arbitrară a persoanelor pe motive de *rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială*. De asemenea observăm, că, deși lista criteriilor interzise de discriminare este exhaustivă, în sensul prevederilor art. 16 alin (2) din Constituția Republicii Moldova, în virtutea prevederilor art. (4) din Constituția Republicii Moldova și

art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului interdicția descriminării urmează a fi extinsă și la alte criterii (împrejurări/situații), cum ar fi locul de trai.

Or în litigii cu element de extraneitate, în situația când **una sau ambele părți își au domiciliul (locul de trai) în străinătate**, competența jurisdicțională este examinată de către instanța de judecată fără examinarea fondului, se soluționează prin încheiere care *ad inițio* modifică statutul litigiului ca unul, care **nu urmează a fi judecat în procedură civilă**, este supus doar unei căi de atac (recursul), și nu poate fi supusă revizuirii, chiar și în cazul în care soluția instanței de fond și/sai instanței de recurs vor conține erori judiciare, constatate ulterior de către o instanță internațională (spre exemplu CtEDO), sau vor revizuentului îi vor deveni cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei. Mai mult, chiar și în situația în care circumstanțele (stările de fapt) în baza cărora instanța și-a întemeiat lipsa de competență jurisdicțională au fost modificate sau au dispărut (inclusiv fiind anulate prin decizie irevocabilă al unei instanțe de judecată străine), nu se poate depune o nouă acțiune în instanțele din Republica Moldova împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri (art. 169, alin (3) CPC:

(3) Refuzul judecătorului de a primi cererea de chemare în judecată exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri).

În contradictoriu, în situația în care ambele părți în litigiu sunt cetățeni ai Republicii Moldova și locuiesc în Republica Moldova, competența jurisdicțională deasemeni este examinată de către instanța de judecată fără examinarea fondului, dar se soluționează prin încheiere prin care cererea de chemare în judecată este restituită (art. 170 alin (1) lit. b) CPC), având ca rezultat **posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri dacă reclamantul a lichidat încălcările.**

Mai mult, conform alin. (5) al aceluiași art. 170 CPC încheierea prin care instanța judecătorească restituie cererea în temeiul alin.(1) lit.a), b), c) și g) **poate fi atacată cu recurs.**

Deci, încheierea de restituire a cererii de chemare în judecată în cazul în care ambele părți în litigiu sunt cetățeni ai Republicii Moldova nici nu este necesar să fi revizuită deoarece în situația în care sunt lichidate încălcările care au condus la constatarea lipsei de competență jurisdicțională a instanței de judecată deoarece există **posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pârât, cu același obiect și aceleași temeuri.**

Este prezent, astfel, un tratament evident **discriminatoriu** de aplicare diferențiată a prevederilor legale față de persoanele care își au domiciliul în străinătate și sunt cetățeni altui stat, în raport cu persoanele cetățeni ai Republicii Moldova.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

1. Copia cererii de chemare în judecată precizată din 03 iunie 2021;
2. Copia încheierii Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2019;
2. Copia încheierii Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 24 iulie 2019.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Subsemnatul declară pe propria onoare că informațiile expuse în prezenta sesizare sunt veridice.

Chișinău, 06 iunie 2022

Turuta Eugeniu, reclamant